

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak	
Helyben:	Vidéken:
1 óra 60 f.	1 óra 1 K.
1 évre 1 K 80 f.	1 évre 3 K.
3 évre 3 K 60 f.	3 évre 6 K.
1 évre 7 K 20 f.	1 évre 12 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
TELEFON 200.
Egyes szám: hétköznap 2 f.
Vasárnap 4 f.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: Baranyay Lajos.

Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Harmadik konferencia.

A szellemvilágban ép oly jégkorszakok járnak, mint a geológiában. Ily jégkorszak volt a mult század közepén. A geológiai jégkorszakban megfagyott a föld, az életet locsoló víz irtó hatalom lett; hasonló hatással volt a mult század szellemi életére a determinizmus, materializmus és ennek következménye, a nagy erkölcsi blazirság. A jégkorszak elmúlt, de hatása még érezhető: azért gyenge hitünk, azért hanyatlunk vissza minden renaissance-mozgalom.

Mit kell tenni, hogy lelkünket e hatások alól kiemeljük?

A nagy valóságokat tisztelni kell és nem kritizálni, elfogadni, ráépíteni és nem analizálni. Nem analizálni, mert megérteni és analizálni nem lehet. Ily nagy valóság pl. a természet. Ki tudja, mi a vas, víz stb. Nem tudom, de elfogadom. Hogy lehet megérteni, hogy H₂ + O = víz? Hogyan, miért: felgöngy nem lehet, el kell fogadni. Bámulni és elfogadni ez az én feladatom. Vagy vegyük a történelmet. Nagy valóságok: nagy emberek, hatalmas energiák, zsenik, vezérek. Ezt nem lehet vérből, fajtából megmagyarázni. Elfogadom és csodálom. Nagy valóságok a kultúrában: művészi zene, festmény, hőselet. Miért ragad ez el? Nem tudom, elfogadom. Azért mert nem értjük, nem leszünk képprombolók, a zenekultúra elenségei, nem felelünk meg a nagyoknak járó tiszteletről.

Ép ily valóság: én vallásos lélek vagyok, bennem felséges gravitációk, víziós allűrök, végtelen felé törtető tendenciák vannak. Az embernek óriási szükséglete ez: belső világunk része. Ne analizáljunk — ez valóság, mit elfogadni kell — és ne ássuk alá! Mikor tehát felém jön a Végtelen, jönnek a képek: Betlehem, Olajfák hegye, Feltámadás — az exakt kulturhistóriai érzék alázatával borul le, érzi, hogy legnagyobb igénye, hogy a Végtelennek átadja magát és érzi, hogy általa jobb lesz.

E nagy valóság elismerése felém, felvértez a millió behatásai ellen, a fascinatív nügacítás ellen. Ránevel a „Tu resiste“-re.

2. Használjuk az erőforrásokat.

Az édes anya emléke, a családi élet, jóbarátság nagy források, melyek locsolják a lelket, eszményibb és finomabb teszik a lelket, ha belőlük táplálkozik. De legnagyobb erkölcsi forrás, legnagyobb ideális forrás: Krisztus Urunk. „En vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők“ (Vilmos császár.) Csak az mondhatja ezt, ki oly közel van lelkéhez és úgy élte az életét, mint a szőlőtő a szőlővesszőt. S ez igaz. Nekem Krisztus gyökér, nedvét szívom és kidolgozom — cukorrá, zamattá, érzéssé. S újja születek; Jesz szent katharsis, tisztulás, ha átjár Isten megérzése, Krisztus szeretete és ha Krisztus szentségeivel eleven erőt önt lelkembe.

Okkultizmus, spiritizmus, mind-megannyi megjelenése a Végtelen felé húzó természetes tendenciának és bizonyíték, hogy kell az embernek mystikus kapcsolat. Ezért bizhatunk. Bármin kell is az emberiségnek átázolnia, egyszer megtisztul az Istennel való kapcsolatról, mert mindig hajjani fogja a Végtelen felé húzó tendenciát, mystikus kapcsolatot igénye.

3) Jóakarát. A földi tökéletesedési fokai: anyag, élet, érzés, szellem. A szellem vagyis az ember tulajdonsága, hogy van öntudata, az „én“ fogalma. De ez nem az utolsó fok. Utolsó kultúrafok: a jó akarát. Amint nem lehet világ anyag, érzés nélkül, ép úgy nem lehet jóakarát nélkül. Nélküle befejezelen. Jóakarát jelenti az erény bármely fokát, a legnagyobb hősiességig. A jóakarát kultúrfok, megteremtése az én missióm. Nekem a világba jót kell adnom. Kettő kell ehhez:

a) ragaszkodni kell a jóhoz, úgy mint életremhez.

b) hinni kell, hogy megtudom valósítani. A Megváltó épen azt bizonyította életével, hogy ács is lehet Istenember, nem kell Augustusnak lennem.

Ö Múltósága azon felhívással be fejezte konferenciáit, hogy legyünk egyszerűk, azaz eredeti emberek. Vagyis ismerjük fel hajlamainkat, a bennünk levő valóságokat és éljünk szerintük.

A katolikus kör közgyűlése.

A szerdai szép ünneppel tartotta a Székesfehérvári Katolikus Kör ezidei közgyűlését. Az idő úgy délfelől esőre fordult, de a hangulata a közgyűlésnek azért, hogy-hogy nem — erősen tavaszi volt, annyira, mint évek óta nem. Az okát alig tudnánk hamarosan megmondani. Valami szokatlan-új hangulat ült a lelkében, valahogyan éreztük a szebb jövőt.

Kedves újítás volt a közgyűlést megelőző szent mise alatt a leányklub pompás szép éneke, melyet Kneifel Ferenc dr. vezetett s kísért a rossz orgona helyett harmoniumon a szemináriumi templom kórusán. Lehet, hogy ez hozta a templomba azt a szépségű közönséget, mire eddig nem volt példa. Örömmel konstataljuk: valóságos kis szerény művészetben volt részünk.

A közgyűlést a katolikus kör helyiségében Klauz György dr. kánonok, a kör elnöke nyitotta meg praktikus, okos s mindenekelőtt tanulságos szép beszéddel. A tizenkilenc éves fehérvári katolikus kört erősen praktikus érzékkel hasonlított össze az ugyancsak tizenkilenc éves diadalmas bécsi keresztény szocializmussal, rámutatva arra a sok áldásra, mely ebből a keresztény irányzattól a császárvárosra áradt. Beszédében bőven idézett Huszár Károly országgyűlési képviselőnek az Alkotmány egyik legutóbbi számában megjelent közleményéből, melynek számadatai minden szónál hangosabban beszélnek. A nagyrétkü tanulságos cikket lapunk más helyén szőzerint közöljük.

A közvetlen hang, de mélyen szántó elnöki megnyitó után Halnek Béla, a kör titkára olvasta fel pompásan megírt lel. keshangu szép titkári jelentését. A titkári jelentés, melyet lapunk vasárnapi számában egész terjedelmében fogunk közölni, maga a legjobb kifejezője azoknak az elveknek, reményeknek és terveknek, melyek a kör vezetőségének lelkében élnek.

A jelentést a közgyűlés lelkesen megtapsolta.

A pénztáros ifj. Almássy János gondos jelentése a kör teljeseen szilárd, rendezett anyagi helyzetéről számolt be, a könyvtár átszervezéséről, nagyarányú gyarapodásáról (a kötetek száma már 1400-on felül van!) Ketskés Elek tájékoztatta a közgyűlést, mely mindkét jelentést nagy örömmel vette tudomásul.

A közgyűlés, melyen ez alkalommal szép számmal jelentek meg a Katolikus kör kebelében sok éleveséggel és öntudattal működő leányklub tagjai is, a számszágolók jelentésének tudomásvételére s a jövő évi költségvetés megállapítása után az elnök megleghangu élettelisével ért véget.

A bécsi keresztények győzelme.

Írta: HUSZÁR KÁROLY.

Az egész világ liberális sajtója mélységesen halgat arról a nevezetes tényről, hogy a bécsi községi választásokon a mult csütörtökön egyvennyolc kerületben negyvennyolc keresztény-szocialista városatyát választottak és ezzel több évre ismét előlt az a kérdés, hogy ki az ur a bécsi Rathausban. A liberálisok tarka serege, amely minden kerületben más név alatt vette fel a küzdelmet és a szocialdemokraták demagógtáborra szövöztek a Luengerpart renegátjaival és kitagadottjaival. Az egész bécsi liberális és vörös sajtó halált kiabált. A keresztény eszme, a konzervatív érdekek minden ellensége valóságos vitustáncot járt a választások előtt. Hazug kortesfogásokkal el akarták hitetni a közönséggel, hogy a keresztény-szocialista párturalom csak agyaglábakon nyugszik és végét járja.

Nem is olyan régen még Tisza István is azt írta a Magyar Figyelőben, hogy a bécsi keresztény-szocialista párt. unintelligens emberek gyűlévész társasága és előre megjósolta, hogy e párt uralmának napjai meg vannak számlálva. Tiszából ekkor a kávinista fanatizmus, a liberális önhietség és az ausztriai viszonyoknak tökéletes félreismerése szólt,

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS VÁSZNÁRUHÁZA BARÁTOK ÉPÜLETE.

Nagy választék **ágy és asztalneműekből**, osipkefüggöny, futószőnyeg, fehér és színes barge, **kanavász** és a többi **LEGOLCSÓBBSZABOTT ÁRAK MELLETT.**

Mai lapunk 6 oldal.

mint ahogy állandóan vaskos tudatlanságot és leplezetlen rosszakaratot lehet kiolvasni minden nyilvánkozatából, ha katolikus pártokról szól.

Hát ma itt vannak a konkrét adatok. Vizsgáljuk meg a tények legszövege után, hogy Tiszának a bécsi zsidó sajtó kortescikkjeiből merített véleménye mennyit ér!

Bécsben a múlt héten a 3. Kuria szavazott, amelyben a közép-oroszai szavaz, Iparosok, kikereskedők, kishivatalnokok és jobb munkások tartoznak e kategóriába. Szavazati joggal bírt nyolcvanezer ember. Ebből leszavazott a keresztény-szociálistákra negyvenezer és az ellenzékre tizenkétezer. A Lueger pártja az idén 8000 szavazattal kapott többet, mint 1907-ben. Egyes kerületekben a liberálisok és szociáldemokraták együttesen csak a 10 százalékát kapják meg a leadotts szavazatoknak. Az egész választási kampány alatt költségves ellenfél számba se jött egyik ellenpárt se. A középosztály körében ma erősebb a keresztény irányzat, mint Lueger fénykorában. A keresztény-szociálisták Bécsben tehát nem múltú tömény, nem vételenül felszínre került demagógia, hanem a bécsi polgárság szívében gyökerező gubernamentális párt, amely nem a panamán és nem a fegyveres karhatalomnak köszönhető mandátumait, hanem egyes-egyedül annak, hogy a nép háts szociális alkotási iránt, hogy kitűnően vannak szervezve és hogy intelligencia és nép összefoglalt a 2 millió fős magyarországi keresztény jelleme megmentésére.

Hogy milyen humoros Tiszta Istvánnak a keresztény-szociális pártot leicsinylő és bukását jósló „tudományos, álláspontja” annak bizonyítására álljanak itt a következő megcáfolhatatlan adatok. Tizenhárom esztendője vannak uralmon Bécsben a keresztény-szociálisták és azóta megváltoztatták az osztrák császáruáros színeit. Soha nem remélt nivóra emelték a közegészségügyi szolgálatot. Mig Pesten százezer lakosra 40 skarlát-halál esik, addig Bécsben csak 9; tifusz Budapesten 19, Bécsben 3.

A liberális uralom idején 3413 iskolája volt Bécsnek, ma 5046. Mig a tanuló száma ezen idő alatt csak 39 százalékkal növekedett, addig az osztályszaporulat 50 százalék, az iskolakiadások pedig 63-4 százalékkal emelkedtek. A keresztény-szociálista rezsim 153 iskolapalotát épített és iskolacélok 386 milliót fizetett ki. Hogy ilyen kulturáldozatok mellett senki sem hiszi el azt Bécsben, hogy a klerikális párt a sötétseget szolgálja, az csak természetes.

Bécs városának közvagyonja a liberálisok elűzés óta 176 millióról 453 millióra emelkedett és a város pénzkészlete ma 22 millióról 67 millióra szökött fel. Így gazdálkodott Lueger pártja!

A nagy takarékoság azonban nem abban nyilvánult, hogy a köz-

sznükségletektől vonták el a pénzt, vagy a polgárságra új terheket hártottak, hanem abban, hogy az előrangú fontosságú üzemeiket tisztai házi kezelésbe vették és rizárták teljesen a magántöke illegitim nyereszkesedését és uzsorászkodását.

A közúti vasutak városi üzembe való vételével csupán menetjegy-elcsöbbités címén 75 millió korona kedvezményt biztosítottak a polgárságnak.

A gázművekből negyvenhárom milliót, a villamosvilágításból ötvennyolc milliót, és a közúti vasutakból harminc millió fölösleget fizettek be a város pénztárába. Ezek a horribilis összegek mind a nagytökecskek, a külföldi zsidó milliomosok zsebében maradtak volna Lueger bátor és merész reformjai nélkül.

A munkanélküliség elleni küzdelemre egy év alatt 120 millió munkabért fizetett ki Bécs városa a legnagyobb gazdasági krízis idején.

1912-ben a szegények ápolására két és fél milliót áldozott az osztrák főváros.

Mint munkaadó tisztviselőt és munkásait prima módon honorálja a város. Mig a liberális uralom idejében 1920 korona volt egy alkalmazott átlagos fizetése, ma az átlag 3010 korona.

Egy párt, amely gazdasági és szociálpolitikai téren ily dicséretes módon dolgozik valóban, méltó a választók bizalmára. Ezen anyagi okokon kívül Bécs közönsége azért rajong úgy a Lueger pártjéért, mert ez bátran hirdeti a keresztény elveket a közéletben is.

Mi csak örülni tudunk annak, hogy közvetlen szomszédságunkban egy nagy világvárosban olyan diadalmasan nyomul előre a keresztény társadalmi reformgondolat. Irigyeljük a bécsi néptől kitűnő vezetéit, jeles organizátorait, pompás összetartását. Vajjon mikor érkezik el Magyarországon is a keresztény polgárság öntudatra ébredése a fővárosban és az egész országban és mikor rázzuk le már a bankokrácia biliinceit mi magyarok is?

Népszajtó, népszervezkedés, népszerűsítés úján elérhető volna nekünk is sok minden, de itt sajnos gyöngy a nép és romlott az intelligencia. Bécsben ellenben tromf a keresztény politika!

— Az alant írt nyilatkozatért teljes felelősséget vállalok.

Kizárólagos posztókereskedésemben olyan férfi öltöny szövét, amelyik nem tisztagyapjuból készült volna, nem fordul elő. Rubányai.

A választék sok száz különböző színű, a legújabb divat szerint vannak összehozva, kezdő méter ár 6, 7, 8, 9 korona. Maradékok öltönyökre métere 3, 4, 5, 6 kor. Felöltő és nadrág szövetek a legjobbak.

Filharmonia hangversenye.

Beethoven Pastoráleja eredeti hangszereléssel Székesfehérvárott először.

Március 25-én tartotta a zenekedvelők egyesülete az évad utolsó hangversenyét a Szent István tereben. Zsufolt ház várta nagy kíváncsisággal a halhatatlan Beethoven Pastoráleját, s a várakozó közönség nem csalódott. Hermann László, ami derék, nagy tudású és ambiciózus zeneigazgatónk a hatalmas zenekarral, amely a színházi zenekarral és a budapesti cs. és kir. 23. gyalogezred zenekarával volt bővíve, olyan művészi produkciót nyújtott, hogy a dicséret és elismerés legmelegebb hangján kell róla szólunk. Ezt a hangversenyt Hermann igazgató a legjobb sikerei között raktározhatja el. A Pastoral Szinfoniaról hosszú értekezést kellene írniuk s még akkor sem tudnók lefesteni annak minden gyönyörűségét.

Beethoven muzikáját hallani kell. A csörgedező patak zenéje, a csalogány, a fűrj, a kakuk éneke, a falusi jókedv, amely táncperdjül, a párok koringója, az ég beborulása, a vihar kitörése, a villám cikázása, a fékevesztetten dühöngő természet bámulatos ereje, a lelket megfogó félelem és imája, a vihar lecsendesedése, a természet méltóságteles nyugalma és méla halgatása úgy van megzenésítve a Pastoralban, hogy ahhoz hasonlót nem is tudunk mondani. Mikor az ember a muzikáját hallja, mindezt átérzi, akarva nem akarva végig kell élveznie és rettegnie lelkeben ezt az összes természeti kényszerű és a végén kifáradva csak azt tudja mondani az ember: ez valami csodálatosan elragadó volt. Köszönetet mondunk Hermann igazgatónk, hogy nekünk ezt az élvezetet megadta.

Dienzl Oszkár német énekelte magyar és német dalokat. Hangjával nagyszerűen tud banni.

Volkmann D-moll szerenádja szintén kedves pontja volt a hangversenynek. A magán gordonkarészt Hartmann Imre, az orsz. m. kir. zeneakadémia művésznövendéke játszotta, akiről csak a legjobb kritikát mondhatjuk és akinek nagyon szép jövőt jósolhatunk. A kíséző zenekar itt is dicséretesen megállta a helyét Hermann dirigálása mellett.

A befejező szám Szegő Sándor, a budapesti cs. és kir. 23. gyalogezred zenekara karnagyának magyar rapsódája volt. Maga a szerző is jelen volt, akit a közönség meleg ünneplésben részesített. Az ének-számokat Dienzl Oszkár zongoraművész kísérte.

A publikum az összes szereplőket kitűnő ovációban részesítette, s lelkes ünneplésével nagyon elárulta, hogy neki hosszú lesz az az idő, amíg ismét megkezdődnek a filharmonia nívós és élvezetes hangversenyései.

Az új választójog védelme és az új választási eljárásról.

Két közlemény.
I.

A hogy az előjelek mutatják nincs kizárva, hogy még a f. évben meglesz a képviselőválasztás, még pedig most már az új választói törvény alapján. Az 1913. évben a munkapárti kormány megcsinálta az új választási törvényt, amely törvény már szentesítést is nyert és be is lett már az országos törvénytarba cikkelyezve. Szolgálatot vételek tenni a választóközönségnek, ha ezen új választói törvényről nagy vonásokban egyet-mást elmondok. Az első, amit a törvény első §. megállapít az, hogy ezen választói törvény nemcsak az országgyűlési képviselők választásáról intézkedik, hanem egyúttal a törvényhatósági és községi tisztviselőknak, előjáróknak, bizottsági, képviselőtestületi és választmányi tagjainak választására is kiterjed. Nagyon fontos tehát ezen 1913. évi XXIII. t.-c. mert hiszen ezen túl rajta fog megfordulni teljesen a nép sorsa. És ez érthető is! Eddig ugyanis nem volt a parlament mindenkor a választóközönség képviselője, mert a választások alkalmával a különféle befolyások, vesztegetések és hatalmi erőszaknak mindig bőséges alkama volt a választópolgárok szavazatainak irányítására, úgyhogy egy óriási per centje a választóknak nem oda szavazott, ahova szíve-lelke és meggyőződése diktálta, hanem a hova érdeke követelte.

Igy tehát természetesen a parlament nem is lehetett igazi képviselője a nép akaratának. Mert hiszen a megválasztott képviselők nagy része — nem azt akarta, amit a nép java kívánt — hanem ami neki egyenleg hasznos volt. Hiába volt minden figyelmeztetés, hiába minden fölvilágosítás, a romlott intelligencia után haladó nép nem tudott megállani a kísértések órájában! Törvényt kellett hozni a becsületes választásról. Szegény, de másképp nem lehetett! Most a lelkiismeret helyett a törvény áll ott a választások tisztasága fölött. Nem tudom — vajjon fogja-e ezen szigorú törvény a becsületes lelkiismeretet pótolni tudni? Majd elvállik! Eddig sok hiba volt a választók összeírása körül. Voltak kerületek, amelyekben 500 szavazóval is kevesebbet vittek föl — mint amennyi tényleg volt — de az is megtörtént gyakran, hogy igen sokat olyat is fölvettek, akinek nem volt szavazási joga. Aszerint amint az összeíró bizottság ennek vagy annak a politikai pártnak szolgálatában állott. Az új törvény — ha szigorúan végre is

Telefon 224.

Látta-e már

NOFITZER

kalapformáit s hozzá való diszeit?

Telefon 49.

Ha még nem, úgy ne mulassza el megtekinteni!

